

Sosiaali- ja terveysministeriö
Osastopäällikkö Päivi Sillanaukee
Lääkintöneuvos Raija Asola
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.stm@stm.fi

15.6.2011

Viite: Lausuntopyyntö 27.5.2011 STM 105:00/2010

Asia: **Lausunto luonnoksesta ajoterveysasetukseksi**

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry (myöh. SKAL) toteaa lausuntonaan luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön ajoterveyttä koskevaksi asetukseksi seuraavaa:

Ajoterveydestä annettava kansallinen säädös aikaisemman pelkästään STM:n ohjeen sijaan on mielestämme hyvä muutos. Katsomme kuitenkin, että STM:n tulee antaa asetuksen lisäksi nykyisen kaltainen tarkentava ohjeistus lääkäreille. Muussa tapauksessa riskinä on, että lääkäreiden harkintavalta saattaa jäädä avoimeksi ja vaarana on, että valtakunnan eri osiin muodostuu toisistaan poikkeavia käytäntöjä, jotka eivät vastaa asetettuja tavoitteita. Yhdenmukainen linja asioiden käsittelylle ja soveltamiselle valtakunnallisesti voidaan saavuttaa vain tarkentavien ohjeiden avulla. Tämän varmistamiseksi itse asetuksen tekstissä olisi eri sairauksien kohdalla hyvä myös viitata ohjeeseen, jolla asetuksen määräyksiä tarkennetaan.

SKAL katsoo, että tehtyjen täsmennyksien ja tarkempien jaotteluiden ansiosta asetusesitys ottaa nykytilaa paremmin huomioon yksilön ja hänen sairautensa sekä niiden vaikutukset ajokykyyn. Lääketieteellisesti riittävästi hoidossa oleva sairaus ei vaaranna liikenneturvallisuutta eikä mielestämme saa näin ollen olla este ammatinharjoittamiseen.

Alla olevissa huomioissa SKAL tarkastelee asiaa ryhmän 2 ajokorttiluokkien näkökulmasta.

Asetusluonnoksen 2 luku koskee näkövaatimuksia. Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että 4 §:n 2 momentissa käytetty ilmaisu: ”kontrastiherkkyys on heikentynyt” saattaa johtaa liian ankaraan tulkintaan arvioitaessa näkövaatimusten täyttymistä, mikäli heikentymisen astetta ei missään täsmennetä.

Mikäli hakijan toisen silmän näkökyky on olennaisesti heikentynyt eikä hänen terveytensä näin ollen täytä ajoterveysvaatimuksia, on ajoterveysvaatimusten uudelleentäyttymisen arvioinnin yhteydessä silmätautien erikoislääkärin mahdollista suositella lausunnossaan ajokokeen suorittamista. Ajokoe terminä tarkoittaa kuljettajantutkintoon liittyvää ajokoetta, josta tutkinnonvastaanottaja antaa

päätöksen hyväksyty/hylätty. Muualla lainsäädännössä myös ajonäytteen antaminen on hyväksyty sellaisenaankin riittäväksi selvitykseksi terveysvaatimusten täyttymisestä ks. ajokorttilaki (29.4.2011/386) 20 § 1 momentti. Jotta asetusesitys olisi linjassa uuden ajokorttilain kanssa, tulisi lääkärillä olla mahdollisuus suositella lausunnossaan ajokokeen rinnalla vaihtoehtoisesti ajonäytteen antamista. Tämä voitaisiin kirjoittaa esim. seuraavasti: *Jos hakijan toisen silmän näkökyky on heikentynyt olennaisesti, silmätautien erikoislääkärin on arvioitava ajoterveysvaatimusten täyttymistä uudelleen viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tutkimuksesta, minä aikana ajoterveysvaatimukset eivät täyty. Lisäksi tutkimuksesta laadittavassa lausunnossa on tarvittaessa suositeltava ajonäytettä tai uutta ajokoetta.* Täten hakijan tosiasiallinen ajokyky voitaisiin arvioida luotettavammin.

Asetusesityksen 5 luvussa säädetään diabeteksen vaikutuksesta ajoterveyteen. Luokan 2 diabeteksen lisääntyminen Suomessa on tuonut eteen käytännön tilanteita, joissa insuliinihoidossa olevat henkilöt eivät ole voineet jatkaa kuljettajan ammatissa. Uusi asetusalustus antaa mahdollisuuden jatkaa ammatissa, mikäli henkilö tiedostaa ja hoitaa sairautensa asianmukaisesti. Katsomme, että tämä muutos jo sinällään on edistysaskel, mutta jotta yksilön oikeusturva voitaisiin käytännön arviointitilanteissa turvata, tulisi mainittuja arviointiperusteita vielä täsmentää esim. annettavissa soveltamisohjeissa.

Asetusesityksen 6 luvussa säädetään neurologisten sairauksien vaikutuksesta ajoterveyteen. Epilepsian tai muiden äkillisten tajunnantilan häiriöiden osalta SKAL haluaa todeta, että lähtökohtaisesti nämä sairaudet ovat aina vakava vaara liikenneturvallisuudelle. Asetusesityksessä täsmennetään kohtauksien esiintymistä ja niiden todennäköistä riskiä sekä kohtauksettomuuden ajanjaksoa ilman lääkitystä ajokyvyn määrittelemiseksi. SKAL katsoo, että nämä täsmennykset ja jaottelut ovat kannatettavia yksilön oikeusturvan kannalta. Kuitenkin tällaisissa tapauksissa on ennen ajokyvyn lopullista määrittelyä tehtävä kattava neurologinen tutkimus asiantuntijan toimesta, jotta voidaan olla varmoja siitä, että kyseessä todella on asetusesityksen 6 luvussa tarkoitettu tila eikä esim. ulkoisen tekijän provosoima tila.

Kunnioittaen

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Kari Suutarinen
koulutusasiantuntija